

UDAR

Zakon može narušiti stabilnost županija i općina u FBiH

Novi Zakon o braniteljima dio obveza prebacuje i na druge razine vlasti, pa tako prijete opasnost da će ugroziti ne samo Federaciju Bosne i Hercegovine nego i županije i općine

20

Vlada je odobrila novi kreditni aranžman od 20 milijuna maraka preko Union banke kao poticaj mladim ljudima u Federaciji kako bi dobili prvo stambeno rješenje

Bilo bi bolje da u Federaciji nemamo minimalne satnice. Ne mogu je od tuge izgovoriti. To se mora mijenjati jer nam ljudi odlaze na Zapad za boljim uvjetima

PROMIJENITI MINIMALNU SATNICU

ZAJEDNIČKA DOBIT

Boljim odnosom poslodavaca dobiva se bolji rezultat

Ljudi su najvažniji resurs i bez njih nema rezultata. Dobit kompanija je ustvari zajednička – vlasnika i radnika. Boljim odnosom poslodavaca motivira se ljude na veći angažman

15

Plaće bi trebale općenito rasti. Kod nas je najveći problem prostor "sive ekonomije". Procjenjuje se da iznosi 30 posto. Značajan dio plaće kod nas se još uvijek isplaćuje na ruke

Ceste

NE GRADE SE PROMETNICE DO GRANICA ENTITETA

Prometnice se ne mogu graditi do granica entiteta i takvo stajalište zastupam. Mora postojati više kriterija za raspodjelu novca sa zajedničkog računa jednako kao što je to slučaj za sredstva od PDV-a po županijama

Bošnjačkim ministrima nije bilo drago zbog nasilja s neustavnim Zakonom o izbornim jedinicama. Na Vladu je stigao bez stava resora financija, pravosuđa i Ureda za zakonodavstvo

ENTITETSKI IZBORNI ZAKON

INTERVJU Jelka Milićević

Poslodavci će imati najveću dobit ako budu ulagali u radnike

Zamjenica premijera FBiH i ministrica financija o novim financijskim iskušenjima, stanju u FBiH

Predizborna godina, razna socijalna obećanja i nasilje s "izbornim zakonom" aktualnu vlast u FBiH uveli su u tehnički mandat

Zoran Krešić
zoran.kresic@vecernji.net
MOSTAR

Nakon kraćeg godišnjeg odmora Vlada Federacije BiH ponovno je u pogonu. Pod vodstvom zamjenice predsjednika Vlade i ministricе financija Jelke Milićević provedene su najkrupnije reforme koje su već dale prve rezultate u financijskim pokazateljima.

Oglasio se MMF oko donošenja izmjena Zakona o braniteljima i poručio kako takvo što nije prihvatljivo. Kako doživljavate njihove poruke?

- Misija MMF-a je jako dugo u BiH, njihovi stavovi često su se pokazali ispravnim. Rekla bih da su nam njihove informacije i analize često pomoć kako bismo definirali svoje politike. MMF inzistira na tome da se smanje sva izdvajanja kroz proračun za braniteljsku populaciju. Uspjeli smo postići dogovor i pokazati kako sadašnja izdvajanja neće ugroziti fiskalnu stabilnost i proračun ni FBiH ni županija. Nakon toga započelo se s donošenjem izmjena zakona bez procjene fiskalnog učinka na proračun. To je ne samo zabrinulo MMF nego je zabrinulo i nas u Vladi.

Zašto to govorite?

- Pa zato jer sada imamo vrlo izvještaj proračun s jasnim prihodima, a nakon ovakvih izmjena zakona imamo vrlo neizvjesna izdvajanja za braniteljsku populaciju. To može ugroziti stabilnost, odnosno održivost proračuna. I to ne samo proračuna FBiH nego i županija te općina.

Kroz Reformsku agendu uveli ste i poticaje za mlade kako bi dobili posao. Zašto se u slučaju branitelja nije tako postupilo, da im se kreiraju uvjeti za posao, a ne da se ide s prijedlogom dodjele socijalne pomoći?

- Slažem se s vašim pristupom. Taj je pristup u Vladi prevladavao od samog početka. Sve naše mjere bile su usmjerene prema gospo-

darskom rastu i razvoju FBiH. Zato smo poticali gospodarske prihode, rast subjekata i stvaranje novih te zapošljavanje i samozapošljavanje mladih ljudi. Upravo tim ljudima, koji su stekli obrazovanje, treba dati priliku za zaposlenje. Nije problem ni u činjenici da oni nakon toga odu u inozemstvo jer im se na taj način otvaraju novi vidici. I nije isključeno da se nakon toga vrate u BiH i donesu novu kvalifikaciju. U trenutku kada nam je bilo najteže, kada smo naslijedili deficit i puno problema zbog svih slabosti u FBiH i izvan nje, ipak smo smogli snage i izdvojili značajna sredstva za zapošljavanje. To je bio poticaj svima. Odvažili su se i brojni gospodarstvenici da prošire svoje poslovanje, porastao je broj registriranih subjekata, porasli su im ukupni prihodi, kao i ukupan broj zaposlenih. Čak i mimo ovog zapošljavanja. Druga poticajna mjera bila je osiguranje stanova za mlade.

Može li se očekivati ponovno aktiviranje dobivanja takvih poticaja?

- Da. Već sada su ove mjere pokrenute definiranje kamatnih stopa u bankama. Uz Union banku, sada dosta banaka nudi iste ili slične uvjete. Želim reći da će Union banka ponovno imati jednu kreditnu liniju od 20 milijuna KM, što znači da nastavljamo s tim mjerama. To je bila politika Vlade okrenuta prema budućnosti kako bi se osigurao ostanak mladih u BiH, da iskoriste ono što im nudimo. Sve to isto mogli smo ponuditi braniteljima. Svima onima koji su ostali bez posla, primanja, sigurno je da se može pronaći načina i osigurati radno mjesto.

To je, po vama, ispravniji put?

- To je posve sigurno ispravnije, a i te kategorije bile bi zadovoljnije jer ta primanja koja se nude neće stvoriti zadovoljnih čovjeka jer se s tim iznosom novca ne može živjeti. Svakome čovjeku mora se stvoriti mogućnost za rad. Za one koji to nemaju moraju se stvoriti dostojanstveni uvjeti za život.

Zazvonila je vaša izjava kako ljudi ne mogu biti sretni s plaćom od 700 maraka. Činjenica je da odlazi veliki broj ljudi, značajan je broj i onih koji su imali posao. Trebaju li u tome smislu vlasti odrediti da-

Ileko veći iznos satnice?

- U svakom slučaju, na prvom je potezu Vlada u pogledu satnice koju ja od tuge ne mogu ni izgovoriti. Čini mi se da bi bilo bolje da je nismo. Možda bismo imali pravedniju situaciju. U ovome trenutku suočavamo se s time da nam nedostaje veliki broj stručne radne snage. Osim liječnika, inženjera, raznih stručnjaka... nama sada nedostaje i vozača. Poslodavci i Vlada već se suočavaju s nedostatkom radne snage. Ljudi odlaze jer na Zapadu dobivaju plaću koja je dostojna njihova rada. Kada ljudi osjete da se njihov rad cijeni, bolje se osjećaju i naravno da će poslodavcu dati više.

Može li se onda pronaći srednje rješenje za veće plaće u smanjenju državnih nameta, a da s druge strane sami poslodavci odriču vrecu?

- Često razgovaram s poslodavcima. I sada imate poslodavaca koji se prema zaposlenicima odnose kao prema članovima obitelji. I sami su svjesni da oni ne mogu ostvariti rezultate bez obzira koliko imaju dobre uvjete, opremu ili tržište. Bez ljudi, kao najvažnijeg resursa, nema ni rezultata. Upravo u takvim kompanijama događa se ekspanzija. Poslodavci moraju biti svjesni da je to zajednička dobit. Dok to ne shvate, a to na Zapadu jako dobro znaju i tako rade, nećemo biti u situaciji motivirati ljude kako bi dali najviše što mogu poslodavcu. Imate i poslodavaca koji to nisu prepoznali te se to najbolje vidi po fluktuaciji radnika. Jasno je kako tu postoji problem i nezadovoljstvo radnika.

A kada je u pitanju odnos države, odnosno nameti prema poslodavcima?!

- Činjenica je da smo imali veliko opterećenje na rad, ali da je postojao i veliki prostor za oporezivanje neoporezivih prihoda. To nema nigdje u svijetu. Mi smo to pokušali definirati kroz dva zakona koji su u parlamentarnoj proceduri. Mislim da će nakon njihova donošenja situacija biti bolja i za radnike i za poslodavce.

Hoće li rasti plaće nakon toga?

- Općenito bi plaće trebale rasti. Naši službeni podaci nisu realni. Postoji veliki udio "sive ekonomi-

Reformskom agendom uspjeti smo popraviti sve pokazatelje u FBiH

Očekujem da će birači prepoznati politiku HDZ-a kao zaštitnika interesa Hrvata u BiH

je". Neki kažu čak i do 30 posto. Velika je mogućnost isplaćivanja značajnog dijela plaće na ruku. I to je onaj nevidljivi prihod. Sigurno su stvarne plaće veće.

Je li istina da ste, kao što vas optužuju bošnjački kolege i dio sarajevskih medija, oštetili FBiH te da se praktički novcem ovoga entiteta grade ceste u RS-u?

- S ovim pitanjem raspodjele novca s jedinstvenog računa susretali smo se 2015., ali i ranije od 2009. kada je donesen Zakon o namjenskoj trošarinu. Od tada nije utvrđena metodologija raspodjele tih sredstava. To se nije uspjelo čak ni kada je donesen novi Zakon o trošarinama. Došlo se u situaciju da se ne može raspoređivati ni 10 feninga od litre goriva po ranijem zakonu, a ni ovih 15 feninga. Nastupila je potpuna blokada. I došli smo do jedne apsurdne situacije –

Bošnjačke stranke doživljavaju Hrvate kao manjinu. Nakon objave popisa krše i ustave

Nije dovoljno da Hrvati ili ja volimo BiH, mora postojati zakonodavni okvir koji ih ovdje štiti

Sarajevo

Svi drugi oštećeni 12 godina Sve županije punih dvanaest godina oštećene su činjenicom da Sarajevo ima veći koeficijent za raspodjelu PDV-a

- Smatram kako se ne može kriterij koliko je tko uplatio novca koristiti temelj za sve ostale stupove. Nadam se da populističkim zakonima nećemo urušiti taj napredak i zaustaviti snažnija ulaganja, bolje poslovno okruženje i veći standard svih ljudi. Svjedoci ste također da imamo i negodovanja određenih skupina koje traže da se ne oporezuju određena primanja. Moram reći da nijedan dodatni namet nije donesen, nego smo samo stvorili prostor za "sivu ekonomiju" i neravnotežan položaj svih poslovnih subjekata u FBiH.

Najavlivali ste donošenje izmjena Zakona o raspodjeli prihoda na kojega godinama prigovore ulažu većinske hrvatske županije, ali i Tuzlanska, Zeničko-dobojska. Hoće li ovaj zakon ikada doći na dnevni red s obzirom na to da mu se protivi Sarajevska županija i gotovo sve bošnjačke stranke?

- Raspodjela prihoda od neizravnih poreza, prije svega od PDV-a u FBiH, nešto je za što gotovo svi kažemo kako nije poštena, pravedna. To je zato jer određena područja imaju dodatne koeficijente za raspodjelu osim već znanih kriterija kao što su broj stanovnika, površina, broj školske djece. Kada se donosio Zakon o PDV-u i raspodjeli, isticalo se kako će vrijediti najdulje pola godine. I kada su nedavno pitali je li oštećena FBiH u raspodjeli prihoda od trošarina, postavlja se automatski pitanje jesu li oštećene sve županije koje nisu imale dodatne koeficijente od 2006. godine. Pripremili smo nove modele i imali smo dobru stručnu pomoć od konzultanata MMF-a. No, za svaki zakon morate stvoriti političko okruženje. To, međutim, još uvijek nije stvoreno i posve je sigurno da za to ne bi bilo potpore u Parlamentu. Neminovno bi došlo do drukčije raspodjele prihoda, prije svega Sarajevske županije koja ima koeficijent dva. Sve druge županije su oštećene tom činjenicom. To nije opravdano i nešto što se trebalo primjenjivati pola godine - traje već 12 godina.

Bliži se kraj mandata aktualnog saziva federalne vlasti. Reformska agenda bila je sastavni dio toga mandata. Gradani jedva da primijete učinke, no vlasti će istodobno hvaliti njima. Kada će ih u punoj mjeri osjetiti građani?

- U okviru Reformske agende bilo je jako puno stupova koje je trebalo postaviti kako bi držali FBiH stabilnom. Neki su stabilniji, a pojedini imaju tek slabo prepoznatljivu strukturu. U poreznom, fiskalnom, financijskome dijelu, od manipuliranja izbornim rezultatima i

se uradilo. Krenulo se navrijeme i to su bili radikalni zaokreti koji su temelj za sve ostale stupove. Nadam se da populističkim zakonima nećemo urušiti taj napredak i zaustaviti snažnija ulaganja, bolje poslovno okruženje i veći standard svih ljudi. Svjedoci ste također da imamo i negodovanja određenih skupina koje traže da se ne oporezuju određena primanja. Moram reći da nijedan dodatni namet nije donesen, nego smo samo stvorili prostor za "sivu ekonomiju" i neravnotežan položaj svih poslovnih subjekata u FBiH.

Žive li građani bolje u odnosu na vrijeme kada je ova garnitura u FBiH došla na vlast?

- To je subjektivna procjena koja ponajprije ovisi o tome kakva su očekivanja. Svi, međutim, pokazatelji, od prosječne plaće do minimalne mirovine, koja je nakon niza godina povećana, rasta broja zaposlenih, povećanih prihoda gospodarskih subjekata, porasta aktive i gospodarske dobiti i štednje građana, govore da imamo napredak. Nisu to naše brojke, nego podaci Svjetske banke koje prati i analizira Međunarodni monetarni fond. U uvodnome dijelu dopunskog pisma namjere s MMF-om navodi se kako su se dogodili ozbiljni pomaci, da se krenulo u dobrom smjeru te da to jamči zapošljavanje, opstojnost, održivost. Valja reći i kako je zbog ovoga Zakona o braniteljima aranžman s MMF-om privremeno zamrznut.

Zašto hrvatska politika, pa i vi kao njezin predstavnik u resoru financija, stalno radite na spašavanju Federacije, od ušteda do provedbe reformi, kada istodobno partneri nastoje Hrvate kao kolektiv potpuno politički, ekonomski i svakako drukčije uništiti? Zašto, primjerice, ne zađužite Federaciju za više desetaka milijardi i mislite li da bi se drugi odnosi tako lakše rješavali?

- Bez obzira na to koliko vam netko pokušavao oduzeti prava koja nam je dao Ustav, kao predstavnik hrvatskog naroda u Vladi zadužen za financije i očuvanje stabilnosti toga dijela, smatram da je ekonomska snaga jedne države ili entiteta, županije, preduvjet za sva druga pitanja. Nisam sigurna da nam bilo tko može oduzeti naša prava ako ih mi dovoljno štitimo u Federaciji BiH. Postoje pokušaji i njihov ne treba ignorirati, od manipuliranja izbornim rezultatima i

zakonodavstvom, do nejednake zastupljenosti ili pak nepravdne raspodjele prihoda. Ali, ako imate jednu ekonomski stabilnu i urednu cjelinu, posve je sigurno da će se pojedinac u njoj lakše osjećati ako je i obespravljen. U jednom ruševnom stanju i beznađu oni koji su malobrojniji bit će još veći gubitnici.

Što su vam bošnjački kolege rekli kada su na silu pokušali donijeti entitetski izborni zakon koji je protuustavan?

- Na federalni Parlament ta je točka stigla posve neopremljena. Na nju mišljenje nisu dali ministarstva financija, pravosuđa i Ured za zakonodavstvo. Samim time radilo se o pravno-političkom silovanju. Nas je 17 u Vladi. Hrvati nisu željeli nazočiti toj sjednici, a moj dojam je da ni kolegama Bošnjacima nije bilo drago što se događalo. Bez jednog argumenta i rasprave digli su ruke za taj zakon kako bi se sazvala izvanredna sjednica Zastupničkog doma i usvojio ovaj zakon.

Cilj donošenja ovoga zakona jest da se Federaciju želi pretvoriti u bošnjački entitet te da se ignoriira njezin Ustav, ustroj i realnost, a Hrvate pretvori u političku manjinu. Trebaju li Hrvati uvjetovati uspostavu vlasti nakon sljedećih izbora dok se ne zajamči jednako pravan status i spriječi preglasavanje?

- Spominjete mehanizme zaštite interesa naroda u FBiH. Nažalost, sada imamo situaciju u kojoj bošnjačke stranke doživljavaju i promatraju Hrvate kao manjinu. Na određeni način žele nama dati, onoliko koliko misle da nam je dovoljno. Federacija BiH je uspostavljena u Washingtonu, a zatim BiH u Daytonu kao država s tri konstitutivna naroda. Sve aktivnosti nakon toga išle su na uštrb najmalobrojnijeg, hrvatskog naroda. U onome trenutku kada je objavljen podatak da su Bošnjaci 50 plus u BiH, mislim da su sebi uzeli za pravo mimo Ustava definirati sva pravila, propise i zakone, uključujući i izborne propise. Nije logično da se ono što je izbrisao Ustavni sud BiH, i što treba ispraviti kroz državni izborni zakon, sada pokušava nametnuti kroz entitetski Zakon o izbornim jedinicama.

U međuvremenu imamo gotovo odobravanje međunarodne zajednice u kršenju Ustava, odluka Ustavnaog suda, podrivanju prav-

ne sigurnosti...

- U neformalnim razgovorima jasno sam rekla kako je to problem i to zabrinjava. Posebno šutnja dijela međunarodne zajednice. Ono što sada svjedočimo ne može donijeti ništa dobro. Posve sam sigurna da nije dobro ni za bošnjački ni srpski narod. A ponajprije za hrvatski narod i državu BiH. Ovo je zemlja kompromisa. Ako se želi dobro BiH, onda se moraju uvažavati svi njezini realiteti i identiteti. Ekonomija je jako važna za sve u ovoj zemlji, a mislim kako je ipak najvažnije uspostaviti takvo okruženje u kojem će se svi udovoljno osjećati. Ja kao Hrvatica volim ovu Bosnu i Hercegovinu. Moje je opredjeljenje da živim i radim ovdje, ali očekujem i da BiH volim mene. Hrvati moraju imati isti status s drugima dvama konstitutivnim narodima i ostalima. Nije dovoljno da Hrvati ili ja volimo BiH. Mora postojati zakonodavni okvir koji jamči njihova prava.

Ponovno ste na listi koalicije koju predvodi HDZ BiH. Vidite li se ponovno na mjestu federalne ministricе financija?

- Ta je dužnost do sada uvijek bila pod prisмотрom i neradno je bila meta kritika. Kao ministrica financija često nisam bila dobra ni s ljudima koji su s nama koalirali u vlasti, pa čak ni za svoje predstavnike. U šali se za ministra financija kaže kako se prve godine nije snašao, druge da ne voli nečije ministarstvo, a treće pak da ne voli nekoga osobno. Često smo, naime, u situaciji da nas ni kolege ne razumiju jer imamo drukčiji pogled na politiku Vlade. Bespredmetno je, naime, pričati o politici Vlade ako ona nije financijski održiva. To što sam na listi stranke za izbore ogromna je čast i obveza. Ponajprije razmišljaj jesam li ja ta osoba koja je prepoznata i da može motivirati ljude kako bi glasovali za politiku koju predstavljam. Očekujem od birača da su Bošnjaci 50 plus u BiH, mislim da su sebi uzeli za pravo mimo Ustava definirati sva pravila, propise i zakone, uključujući i izborne propise. Nije logično da se ono što je izbrisao Ustavni sud BiH, i što treba ispraviti kroz državni izborni zakon, sada pokušava nametnuti kroz entitetski Zakon o izbornim jedinicama.

U međuvremenu imamo gotovo odobravanje međunarodne zajednice u kršenju Ustava, odluka Ustavnaog suda, podrivanju prav-